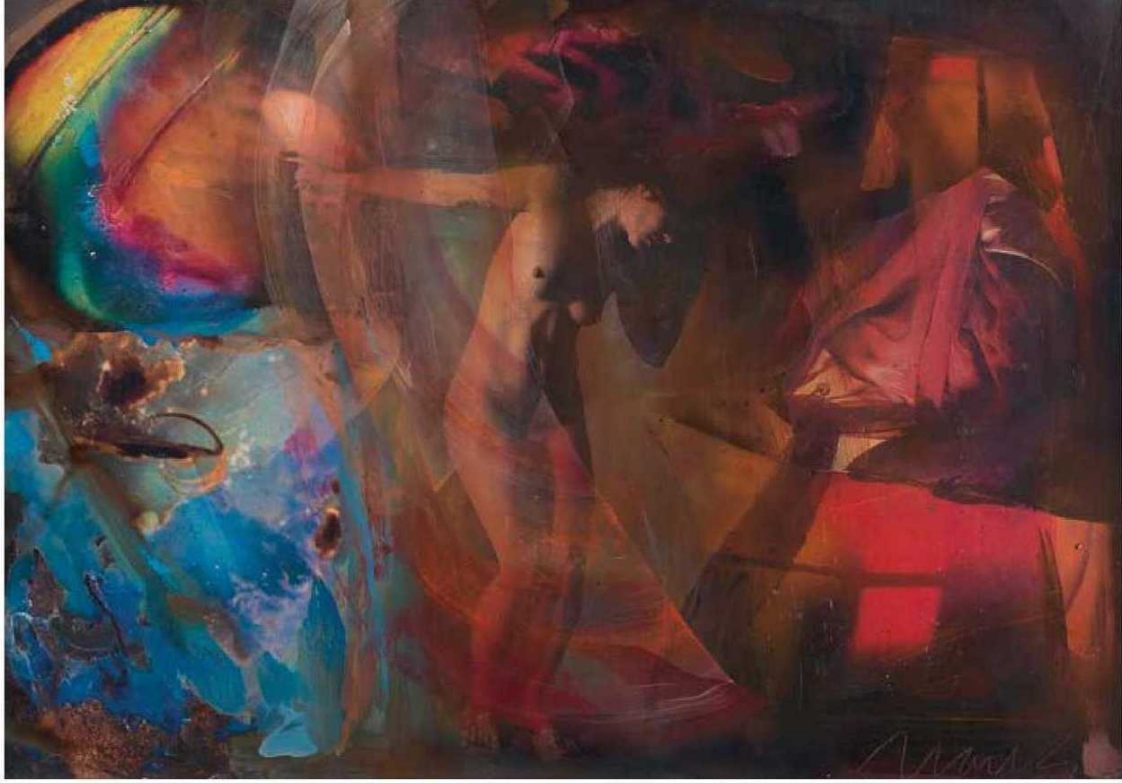

Aynı düşlerin izinde

Utku Varlık, deneyimlerinden yola çıkarak kaleme aldığı kısa bir hikayeyle birlikte kurguladığı yeni sergisi "HIÇ: Gidilmemiş denizler, söylenmemiş sözler" ile 16 Haziran'a dek Bozlu Art Project'te.

Utku Varlık, "HIÇ", tuval üzerine yağlıboya, 45x65cm, 2016

NERGİS ABİYEVA
nergisabiyeva@gmail.com

Türkiye'nin '68 Kuşağı sanatçıları dendiğinde akla gelen isimlerden biri Utku Varlık. Bu kez Bozlu Art Project'te açılan "HIÇ: Gidilmemiş denizler, söylenmemiş sözler" sergisiyle karşımızda. Varlık'ın sanat üretimini en iyi anlatan kelimelerden biri kuşkusuz 'şiişel'. Serginin adı akla hem Nâzım Hikmet'in meşhur şiirini hem de Varlık'ın düşsel-fantastik resim dünyasını getiriyor. Marcel Scheneider'in hakkında "Onun resminde her şey düşlerden oluşuyor ve her şeyin yok olduğu düşlere dönüşüyor" sözlerini söylediği bir sanatçıyla karşı karşıyayız.

Akademi'de Bedri Rahmi Eyüboğlu ve Sabri Berkel atölyelerinde eğitim gören ve 1966'da mezun olan Varlık, 1970'te Paris'e yerleşti.1971-74 yılları arasında Paris Güzel Sanatlar Ulusal Yüksekokulu'nda George Dayezile, ile 1973-1975 yılları arasında da Cachan Atölyesi'nde taşbaskı çalıştı. 1975'e kadar figürün egemen olduğu, insanı çevresiyle ve kalabalıklarla ele aldığı çalışmalar yaptı. 1975'ten sonra ise yüzünü dışarıdan içeriye dönen sanatçı daha içe dönük resimler yapmaya başladı. Resmindeki değişime rağmen sanat üretiminin başından beri tuval resminden hiç vazgeçmedi.

Varlık'ın sanatının en önemli parçalarından biri anlatımcılık. 1985'te Emin Çetin Girgin'le yaptığı röportajda "Anlatmayı seven bir ressamım. Ve resmin öyle olması gerektiğine inanıyorum. [...] Ressam da oturup roman yazabilir ya da bu öğeleri resme sokabilir" diyen Varlık'ın bu yeni kişisel sergisine kendisinin kaleme aldığı bir hikaye eşlik ediyor.

"HIÇ: Gidilmemiş Denizler, Söylenmemiş Sözler" başlığı ise Varlık'ın 1975 sonrası sanat üretiminin yoğunlaştığı konulara, düşselliğe ve fantastik dünyaya dair ipuçları veriyor. Serginin ismi "Hiç Gidilmemiş Denizler, Hiç Söylenmemiş Sözler" olsaydı, resimlerle kurulan bağlantı belki daha güçlü olurdu. Çünkü resimlerin yarattığı çağrışımlar arasında 'hiçlik' yok; 'gidilmeyen, görülmeyen, söylenmeyen, hayal edilen'ler var.

Bu sergi de sanatçının yine Bozlu'da gerçekleştirdiği "Fragmanlar" sergisi gibi Varlık'ın son dönem üretimlerine odaklanıyor. Sergide 31 çalışma yer alıyor. Bunlardan 30'u tuval üzerine yağlıboya ve 2016 tarihli. Sergideki çalışmalardan sadece "Gece" 2013 tarihli ve karton üzerine karışık teknikle yapılmış. Bu resim diğerlerinden, sadece tarihi ve malzemesi nedeniyle ayrılmıyor; bu Varlık'ın sergide yer alan tek siyah beyaz, 'renksiz' çalışması.

Bu resimlerin hemen hemen hepsinde antikite etkili, durağan, kontrollü

ve idealize edilmiş kadın yüzleri var. Bu yüzler artık Varlık'ın imzası gibi. Utku Varlık, başta antik dönem olmak üzere, sanat tarihinin çeşitli evrelerini incelemiş bir ressam. Resminde bunun izini sürebiliyoruz.

Sanatçının bu yeni üretimleri 1975'ten beri aynı çizgide ilerliyor. Varlık'ın 1975'ten sonra yeni formüller ve tekniklerle yarattığı eserler, sanatçının düşsel kompozisyonlarında resmin iki öğesiyle, ışık ve renkle vuku buluyor. Varlık, resminde figürün hakim olduğu dönemde dahi düşlere kafa yoran bir sanatçı, hatta bu konu üzerine hocası Bedri Rahmi ile tartışıklarını aktarır; Bedri Rahmi'ye göre insan geceleri siyah beyaz düş görür ve uyanınca onları boyar, Utku Varlık'a göre ise düşler zaten renklidir.

Utku Varlık'ın resimlerine bakarken belki de bütün dillerdeki en şişsel kelimelerden biri olan 'fernweh' kelimesini anımsıyor insan. Alıncada 'uzakları, hiç gidilmeyen, görülmeyen yerleri özlemek' anlamına gelen bu kelime, Varlık'ın sergisinin yanına öylesine uygun düşüyor ki çağrışımların güzelliği etkiliyor insanı. İzleyiciye çağrışımların kapısını aralayacak bir sergi bu.

Birçok farklı ülke ve şehirde 100'ün üzerinde kişisel sergi açan, yarım asırdan fazla bir süredir üreten Utku Varlık'ın "HIÇ: Gidilmemiş Denizler, Söylenmemiş Sözler" sergisi 16 Haziran'a kadar ziyarete açık.